

Projekt

DIGITALIZACE PEČOVATELSKÝCH SLUŽEB V ÚSTECKÉM KRAJI

KA 4: Studie východisek změny pečovatelských služeb

Situační zprávy za SO ORP Litoměřice

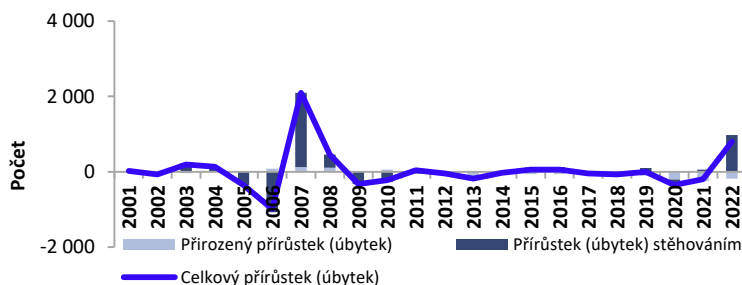
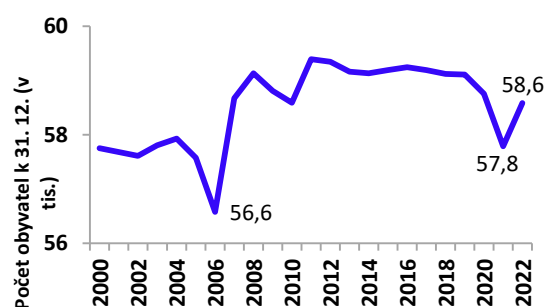
Registrační číslo projektu: CZ.10.02.01/00/23_017/0000190

Sídelní a regionální systém

- Území patří mezi nížinaté a pánevní oblasti (Dolnooharská tabule podél toku Labe) s nižšími vnitrozemskými vrchovinami a pahorkatinami Českého středohoří a Ralské pahorkatiny
- Sídelním systémem a dojíždkovými vztahy se jedná o oblast orientovanou vedle ústecko-chomutovské aglomerace výrazně také směrem k Praze a Středočeskému kraji; součástí Litoměřicka je však na severu a severovýchodě také vnitřní periferie Českého středohoří a Ralské pahorkatiny
- Z hlediska vyjíždky za prací relativně málo uzavřené území, vysoký objem vyjíždějících do zaměstnání mimo SO ORP (Praha, Ústí nad Labem, Středočeský kraj)
- Jihovýchodní polovina území náleží k Polabí a Poohří, rovinaté a relativně zemědělské a rurální části ÚK, severovýchodní polovina je součástí výškově členitého Českého středohoří a poněkud nižší Ralské pahorkatiny
- Malá průměrná rozloha i populační velikost obcí i jejich částí, daná jednak spíše venkovským charakterem území, jednak spíše menší velikostí správního centra Litoměřice
- Nižší hustota zalidnění v převážně rurálním území
- Dobré dopravní napojení na Ústí nad Labem i Prahu (blízkost dálnice D8 a hlavního železničního koridoru), uspokojivá tangenciální vazba na Most a Českou Lípou (silnice I/15, regionální železnice)

Vývoj počtu obyvatel¹

- Počet obyvatel k 31. 12. 2022 činil 58,6 tis., tj. o 829 osob více oproti r. 2000 (+1,4 %).
- Výraznější propad populace v roce 2006.
- Pokles počtu obyvatel v covidových letech 2020–2021 vlivem zejména přirozeného úbytku a nárůst (1,4 %) v r. 2022 vlivem přílivu přistěhovalých z Ukrajiny.
- Významné přírůstky stěhováním v letech 2007 a 2022.
- Bilance přirozené měny od r. 2012 záporná.

¹ Údaje sledovány za období 2000 až 2022.

Věková a vzdělanostní struktura populace

- Průměrný věk v r. 2022 činil 42,8 let (nárůst o 5,3 let oproti r. 2000).
- Index stárí v r. 2022 dosáhl hodnoty 130,5 tj. nárůst o 84,3 % ve sledovaném období.
- Snížení počtu i podílu dětské populace. Více než 16 % dětí z celkového počtu obyvatel příslušného území se nacházelo zejména na území SO ORP situovaných při hranicích se Středočeským krajem, tj. i SO ORP Litoměřice.
- V tomto správním obvodu se počet seniorů zvýšil o 74 % ve sledovaném období, tj. společně s SO ORP Bílina nejvyšší nárůst.
- V SO ORP Litoměřice došlo v porovnání s ostatními správními obvody k čtvrtinovému nárůstu počtu osob ve věku 80+ let. Podíl seniorů 80+ v tomto správním obvodu (3,8 % v r. 2022) je mírně nad hodnotou kraje (3,7 %).

Tabulka 1 Ukazatele věkového složení obyvatel – SO ORP Litoměřice, v letech 2000 a 2022

	2000	2022	Index změny (v %)
0–14 let (abs.)	9 898	9 344	94,4
0–14 let (rel.)	17,1	16,0 %	93,1
65 a více let (abs.)	7 007	12 193	174,0
65 a více let (rel.)	12,1	20,8 %	171,5
80 a více let (abs.)	1 814	2 249	124,0
80 a více let (rel.)	3,1	3,8 %	123,6
Index stárí	70,8	130,5	184,3
Průměrný věk	37,6 let	42,8 let	5,3 let

Pozn. Index změny = 2022/2000*100.

Zdroj: VBD ČSÚ 2024

- V rámci ÚK nejlepší vzdělanostní skladba obyvatel: 13% podíl obyvatel s VŠ vzděláním a 64% podíl obyvatel SŠ vzděláním; i to je v celostátním srovnání mírný podprůměr

Sociální kapitál

- V kontextu ÚK vysoká míra občanské participace, nadprůměrná účast voličů ve volbách (odpovídající zhruba průměru za celé Česko)
- Ve vztahu k celému kraji relativně nízká průměrná vzdělávací neúspěšnost za základních školách, přesto v celostátním srovnání výrazně vyšší
- V celokrajském srovnání nízký podíl obyvatel v exekuci (8,6 %) a oddlužení (1,6 %) na celkovém počtu obyvatel starších 15 let (odpovídá zhruba průměru za celé Česko)

Osoby s příspěvky²

- **Příspěvek na péči:**
  - Nepatrný nárůst příjemců příspěvku na péči (+0,7 %). Mezi lety 2017 a 2022 nedošlo k výraznějším změnám z hlediska zastoupení seniorů v jednotlivých stupních PnP, výjimku představuje IV. stupeň, kde narostl podíl seniorů ze 42 % na 55 %. Seniori ve všech stupních představují cca dvě třetiny příjemců.
  - Pokles příjemců PnP umístěných v pobytových zařízeních sociálních služeb (-2,2 %) i využívajících terénních a ambulantních služeb (-8,3 %).

² Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

- Počty příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká) a zároveň využívají registrovanou sociální službu, narostly o více než čtvrtinu.
- Ve správním obvodu došlo k mírnému zvýšení (+4,8 %) počtu příjemců PnP, o které pečuje jiná fyzická osoba (osoba blízká).
- **Příspěvek na mobilitu:**
  - Příspěvek pobíralo v r. 2022 o 1,3 % více osob než v r. 2017. Věková struktura příjemců se výrazně liší oproti struktuře kraje: Litoměřice mají větší zastoupení podílu osob ve věkové kategorii 65+ osob (64,9 %) oproti krajskému podílu 56,7 %. Stejně tak má správní obvod nižší podíl osob 19–64 let (29,8 %), zatímco kraj má 35,7 %. Zastoupení osob ve věku 1–18 let je v obvodu 5,3 %, v kraji 7,5 %.
- **Průkaz osoby se zdravotním postižením:**
  - Počet držitelů všech typů průkazu OZP narostl ve všech správních obvodech Ústeckého kraje (vyjma Varnsdorfu), v SO ORP Litoměřice o 27,6 %. Nejvíce narostl počet držitelů TP (+80,5 %), dále počet držitelů ZTP (31,8 %) a nakonec počet držitelů ZTP/P (+10,6 %).
- **Invalidní důchody:**
  - Data k invalidním důchodům (ID) jsou za okresy, SO ORP Litoměřice spadá do okresu Litoměřice.
  - Všechny okresy Ústeckého kraje zaznamenaly pokles počtu příjemců ID, výjimku představují okresy Louny a Teplice, ve kterých došlo k mírnému nárůstu příjemců. V případě okresu Litoměřice byl evidován pokles, a ten byl dokonce největší mezi okresy (-9,7 %).
  - Necelá osmina všech příjemců v kraji žila v okrese Litoměřice.

Tabulka 2 Příjemci příspěvků – SO ORP Litoměřice, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Příspěvek na péči (počet)	2401	2418	100,7
- pobytová zařízení	507	496	97,8
- terénní a ambulantní sociální služby	180	165	91,7
- fyzická osoba + využívající registrovanou sociální službu	118	149	126,3
- pečující fyzická osoba	1606	1683	104,8
Příspěvek na mobilitu (počet)	1867	1842	98,7
Průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP)	2548	3250	127,6
- TP	149	269	180,5
- ZTP	1544	2035	131,8
- ZTP/P	855	946	110,6
Invalidní důchody*	5737	5179	90,3

Pozn. Index změny = 2022/2017*100. *invalidní důchody jsou za okres Litoměřice

Zdroj: MPSV 2024, vlastní výpočty

Osoby s demencí³

- **Alzheimerova nemoc:**

- Pokles počtu pacientů s Alzheimerovou nemocí (AN) ve věku 50–64 let nastal ve všech okresech Ústeckého kraje vyjma okresu Louny). Okres Litoměřice evidoval pokles o 36,2 %.
- Ve všech okresech kraje byl pozorován nárůst počtu pacientů s touto nemocí v seniorské věkové skupině (65 a více let). V okrese Litoměřice se jednalo o 5,8% zvýšení.

- **Nedošetřená demence:**

- Okres Litoměřice evidoval nárůst počtu pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 a více let (28,6 %) – nárůst vykázaly všechny okresy kraje, a naopak zaznamenal snížení těchto pacientů ve věku 50–64 let (-18,5 %).

- **Alkoholem způsobená/vyvolaná demence:**

- Ve čtyřech okresech se **počet** pacientů ve věkové skupině 50–64 let snížil, v okrese Litoměřice o 50 %. V seniorské skupině pacientů došlo k výraznému poklesu pacientů v okrese Litoměřice (-33,3 %).

Tabulka 3 Počet pacientů, okres Litoměřice, v letech 2017 a 2022

	2017	2022	Index změny (v %)
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 50–64 let	47	30	63,8
Počet pacientů s Alzheimerovou nemocí ve věku 65 + let	742	785	105,8
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 50–64 let	27	22	81,5
Počet pacientů s nedošetřenou demencí ve věku 65 + let	350	450	128,6
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 50–64 let	4	2	50,0
Počet pacientů s alkoholem způsobenou/vyvolanou demencí ve věku 65 + let	3	5	66,7

Pozn. Index změny = $2022/2017 \cdot 100$.

Zdroj: NRHZS 2024, vlastní výpočty

Bydlení

- Relativně velký počet nových bytů, zvláště pak v rodinných domech, naznačující rezidenční atraktivitu vycházející také z příznivé geografické a dopravní polohy území a z vyššího sociálního kapitálu území
- 55 % bytů se nachází v bytových domech, což je v kontextu ÚK (v průměru 64 %) nízké číslo, související s převahou menších, venkovských sídel a malých měst a s nízkým objemem socialistické industrializace a urbanizace území
- Spíše podprůměrná vybavenost běžnou technickou infrastrukturou (vodovod, kanalizace, plynofikace), související s přítomností řady venkovských obcí, často s periferní polohou a malou populační velikostí

Ekonomika a trh práce

- Podprůměrný podíl obyvatel zaměstnaných v průmyslu (24 % v roce 2021), nadprůměrný ve službách (42 %), v zemědělství, lesnictví a rybolovu (4 %); odvětvová skladba regionální

³ Údaje sledovány za období 2017 až 2022.

ekonomiky odpovídá přítomnosti menších měst a venkovských obcí a charakteru Litoměřic jako spíše obslužného města nezasazeného masivní industrializací

- Spíše vyšší podíl specialistů a pracovníků s vysokou kvalifikací a nižší podíl řemeslníků a dělníků ve struktuře pracovních sil
- Vysoká míra podnikatelské aktivity, velký podíl mikropodniků a malých podniků a živností, a naopak malé zastoupení velkých podniků
- Míra nezaměstnanosti dlouhodobě výrazně nižší než celokrajský průměr, odpovídá průměru celostátnímu

Krajina a životní prostředí

- Zemědělský charakter krajiny s velmi vysokým podílem zemědělské půdy (66 %), v rámci toho orné půdy (49 %) a také sadů a zahrad (4,3 %) na celkové rozloze území
- Nízký podíl lesních ploch (21 % rozlohy správního obvodu), soustředěných hlavně v pahorkatinách a vrchovinách Českého středohoří, a travnatých ploch (11 %) náležejících především k Ralské pahorkatině a Českému středohoří
- Spíše nižší index ekologické stability krajiny je důsledkem především velmi vysokého podílu (ekologicky nestabilní) orné půdy, na druhou stranu jej v průměru za celý obvod kompenzuje přítomnost řídké zalidněných lesních a travních ploch v severní a severovýchodní části Litoměřicka

Rozmístění poskytovatelů pečovatelské služby a územní dostupnost

Na území SO ORP Litoměřice zajišťuje pečovatelskou službu 11 poskytovatelů. Pečovatelskou službou je pokryto celé území.

V území působí sice 11 poskytovatelů pečovatelské služby, ale pouze jedna z nich – Charita Litoměřice – má působnost na celém území SO ORP. Ostatní poskytovatelé zajišťují téměř výhradně službu vždy jen v jedné obci.

Šance Lovosice sice oficiálně působí i v některých obcích SO ORP Litoměřice, primární působnost má ale v SO ORP Lovosice a nadto aktuálně nemá kapacity a klienty z Litoměřicka nepřijímá.

Charita Roudnice nad Labem a poskytovatel OPORA působí prakticky výhradně v SO ORP Roudnice nad Labem a z SO ORP Litoměřice jezdí jen do obce Račice.

Služba města Ústěku působí v rámci domova s pečovatelskou službou, nemá webové stránky a na webu města také nejsou o sociálních službách žádné informace. Podle zapsaných informací v Registru poskytovatelů sociálních služeb (MPSV) je služba – přestože je v Základní síti – poskytována pouze v pracovní dny, v omezené časové kapacitě (7:00-15:30). Na území města Ústěku tak služba prakticky zajištěna není (v případě, že tam nedoje jiný poskytovatel).

SO ORP Litoměřice má celkem 4 poskytovatele nezařazené do Základní sítě. Působí pouze ve svých zřizovatelských obcích a městech, často se jejich činnost váže na domy s pečovatelskou službou. Časová dostupnost je typicky pouze ve všední dny.

Tabulka 4 Souhrnný přehled za SO OPR Litoměřice

Název poskytovatele, sídlo	Individuální okamžitá kapacita ^[1]	Úvazky pracovníků v přímé péči ^[2]	Území ORP pokryté PS	Časoprostorové poskytování služby
Charita Litoměřice, Litoměřice	Kapacita: 20	Úvazky: 22,5	Celé POÚ Litoměřice	Ve všech obcích ve stejném rozsahu Denně 7–21 hod Pondělí–čtvrtek: 7:00 - 12:30 - pro okamžitou kapacitu 14, 12:30 - 15:30 - Pro okamžitou kapacitu 17, 15:30 - 21:00 - Pro okamžitou kapacitu 3. Pátek: 7:00 - 12:30 - Pro okamžitou kapacitu 14, 12:30 - 15:30 - Pro okamžitou kapacitu 20, 15:30 - 21:00 - Pro okamžitou kapacitu 6. Sobota, neděle: 7:00 - 12:30 - Pro okamžitou kapacitu 3, 12:30 - 15:30 - Pro okamžitou kapacitu 6, 15:30 - 21:00 - Pro okamžitou kapacitu 3.
Šance Lovosice, z.s. ^[3] Lovosice	Kapacita: 4	Úvazky: 4	Litoměřice, Mlékojedy, Píšťany, V. Žernoseky. Malíč, Žalhostice, Kamýk a Mířejovice	Ve všech obcích ve stejném rozsahu Denně 7–21 hod Pondělí - Pátek: 7:00 - 12:30 - maximální okamžitá kapacita 4, 12:30 - 15:00 - maximální okamžitá kapacita 3, 15:00 - 21:00 - maximální okamžitá

				kapacita 1 Sobota, neděle: 7:00 - 21:00 - maximální okamžitá kapacita 1
Město Terežín, Terežín	Kapacita: 2	Úvazky: 3,5	Pouze Terežín	Denně 7–21 hod Pondělí - Pátek: 7:00 - 12:30 - Maximální okamžitá kapacita 1 klient., 12:30 - 15:30 - Maximální okamžitá kapacita 2 klienti., 15:30 - 21:00 - Maximální okamžitá kapacita 1 klient. Sobota, neděle: 7:00 - 21:00 - Maximální okamžitá kapacita 1 klient.
Obec Velké Žernoseky, Velké Žernoseky	Kapacita: 1	Úvazky: 1	Velké Žernoseky, Žalhostice	Všední dny 7:00 - 15:30
Město Bohušovice nad Ohří, Bohušovice nad Ohří	Kapacita: 2	Úvazky: 2	Bohušovice nad Ohří	Všední dny 7–15 hod
Město Štětí, Štětí	Kapacita: 7	Úvazky: 13,5	Štětí	Dle potřeby, Nepřetržitě Snižovaná kapacita: 15:30-19:00 - 3 klienti, 19:00-7:00 - 1 klient.
Město Ústěk, Ústěk	Kapacita: 2	Úvazky: 2,25	Ústěk	Pondělí: 7:00 - 15:30 Úterý: 7:00 - 15:30 Středa: 7:00 - 15:30 Čtvrtek: 7:00 - 15:30 Pátek: 7:00 - 15:30
Město Hoštka	Kapacita: 1	Úvazky: 1,187	Hoštka	Všední dny 7 – 15:30 hod
Obec Polepy	Kapacita: 2	Úvazky: 2,2	Polepy	Všední dny 7 – 15:30 hod
OPORA ^[4] , Roudnice nad Labem	Kapacita: 12	Úvazky: 13,7	Račice	Ve všech obcích ve stejném rozsahu 24 hod denně Snižovaná maximální kapacita služby v provozní době PO – PÁ: 15:00 - 21:00 a SO – NE: 7:00 - 21:00 4. Snižovaná maximální kapacita služby v provozní době PO – NE: 21:00 - 24:00, 0:00 - 7:00 2.
Charita Roudnice n.L. ^[5] , Roudnice nad Labem	Kapacita: 2	Úvazky: 3,6	Račice	Pondělí až Pátek: 7:00 - 15:00 - Časová dostupnost pro maximální okamžitou kapacitu 2., 15:00 - 21:00 - Časová dostupnost pro maximální okamžitou kapacitu 1. Sobota, neděle: 7:00 - 21:00 - Časová dostupnost pro maximální okamžitou kapacitu 1.

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024), Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024), webové zdroje jednotlivých poskytovatelů, AKČNÍ PLÁN rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji na rok 2024, vlastní realizované šetření mezi poskytovateli zařazenými do Základní sítě

^[4] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

[2] Pozn. Údaj platný k 7/2024, zdroj údaje Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024 platná od 01.07.2024, dostupné zde: https://www.kr-ustecky.cz/assets/File.ashx?id_org=450018&id_dokumenty=1788371

[3] Organizace působí zejména v SO ORP Lovosice

[4] Organizace působí zejména v SO ORP Roudnice nad Labem

[5] Organizace působí zejména v SO ORP Roudnice nad Labem

Okamžitá kapacita pečovatelské služby

SO ORP Litoměřice vykazuje nadprůměrnou kapacitu v porovnání s krajským průměrem (jehož hodnota činí 0,41).

Tabulka 5 Individuální okamžitá kapacita v SO ORP Litoměřice a přepočet na 1000 obyv.

SO ORP	Stávající individuální okamžitá kapacita – ZÁKLADNÍ SÍŤ	Stávající individuální okamžitá kapacita – MIMO ZÁKLADNÍ SÍŤ	Celková individuální okamžitá kapacita za SO ORP	Počet obyv. k 31.12.2022	Přepočet kapacity na 1000 obyvatel	Přepočet kapacity v Základní síti na 1000 ob.
Litoměřice	31	6	37	58600	0,63	0,53
CELKEM ZA KRAJ	314	23	337	812200	0,41	0,39

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet

Výše úvazků pečovatelské služby v přímé péči

SO ORP Litoměřice vykazuje ve výši úvazků pracovníků v přímé péči na 1000 obyvatel (jehož hodnota pro všechny registrované služby činí 0,56) hodnoty nad krajským průměrem.

Tabulka 6 Výše úvazků pracovníků v přímé péči v SO ORP Litoměřice (včetně přepočtu na 1000 obyv.)

SO ORP	Úvazky pracovníků v přímé péči – ZÁKLADNÍ SÍŤ	Úvazky pracovníků v přímé péči – MIMO ZÁKLADNÍ SÍŤ	Úvazky pracovníků v přímé péči – CELKEM KRAJ	Přepočet úvazků v ZÁKLADNÍ SÍTI na 1000 ob. SO	Přepočet úvazků na 1000 ob. SO	Počet obyv. 31.12.2022
Litoměřice	41,75	6,39	48,14	0,71	0,82	58600
CELKEM KRAJ	434,77	19,39	454,16	0,54	0,56	812200

Zdroj: Základní síť sociálních služeb Ústeckého kraje na období 2022-2024, verze platná k 1. 7. 2024; Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV (data platná 4/2024); Katalog Ústeckého kraje (data platná k 6/2024); webové stránky poskytovatelů PS; vlastní výpočet